

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
ННІ «Академія мистецтв імені С. С. Прокоф'єва»
Кафедра музичного мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

в. о. директор академії

Микола АНТОНЕНКО

11 лютого 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОРКСРОВИЙ КЛАС»

освітній рівень Бакалавр

галузь знань 02 Культура і мистецтво

спеціальність 025 Музичне мистецтво
(спеціалізація)

освітня програма 025 «Музичне мистецтво. Інструментальне виконавство»

тип дисципліни Обов'язкова

Київ - 2022 рік

Розробник: Плоскіна В. М. – заслужений артист України, доцент кафедри музичного мистецтва

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри музичного мистецтва
Протокол № 18 від 11.02.2022 року

Завідувач кафедри мистецтв

Марченко В.В.

Погоджено:

Гарант освітньої програми

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 12	Галузь знань Напрямок підготовки «Культура і мистецтво»	Нормативна	
Модулів – 4	Спеціальність: «Музичне мистецтво»	Рік підготовки:	
		2,3,4	
Загальна кількість годин - 360		Семестр	
		3-7	
Тижневих годин для денної форми навчання: 2 Індивідуальних – самостійної роботи студента – 2,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Лекції	
		-	-
		Практичні, семінарські	
		154	
		Індивідуальні	
		-	-
		Лабораторні	
		-	-
Самостійна робота			
206			
Індивідуальні завдання			
-			
Вид контролю:			
екзамен			

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у ННІ «Академія мистецтв імені С. С. Прокоф'єва» кафедри музичного мистецтва, які безпосередньо проводять заняття, або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою dec_art@tnu.edu.ua.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Оркестровий клас» – є невід’ємною складовою комплексної підготовки оркестрових виконавців (артистів оркестру), а також керівників, педагогів і диригентів, які вміють організувати роботу професійного оркестру, забезпечити навчально-виховний і репетиційний процес та концертні виступи. Предмет синтезує і систематизує теоретично-методичні знання, уміння та практичні навички, формує високі індивідуальні професійні виконавські якості.

Метою навчальної дисципліни «Оркестровий клас» є:

- формування системи знань та практичних навичок майбутнього артиста (концертмейстера) оркестру або музичного колективу (ансамблю);
- виховання у студентів вмінь застосовувати в своїй майбутній практичній роботі знання, отримані під час вивчення даного предмету;
- формування у студентів навичок та вмінь самостійної роботи по вивченню оркестрових партій (ансамблевих та сольних), навичок самоаналізу.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Оркестровий клас» є:

- доповнення та поглиблення рівня професійної підготовки студента як майбутнього артиста (концертмейстера) оркестру або ансамблю;
- отримання та розвиток почуття колективного виконавства;
- вдосконалення якості та підвищення рівня художнього та музичного розвитку студентів через ознайомлення з різноманітними творами української та зарубіжної музичної культури.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні:

Знати:

- особливості гри на інструменті у складі оркестру або ансамблю;
- специфіку читання оркестрових партій нових творів з листа;
- терміни, позначення та аббревіатуру, які зустрічаються в оркестрових партіях;
- особливості виконання музичних творів різних жанрів та стилів.

Вміти:

- якісно і точно настроювати свій музичний інструмент;
- самостійно вивчати оркестрові партії;
- виконувати сольні партії;
- використовувати штрихову та артикуляційну культуру;
- виконувати наміри диригента та розуміти диригентські жести;
- швидко орієнтуватися в нотному тексті.

Міждисциплінарні зв'язки: в процесі формування студента, як майбутнього артиста оркестру даний предмет займає важливе місце. Він тісно пов'язаний з такими предметами спеціального циклу як «Спеціальний інструмент», «Камерний ансамбль», «Інструментальний ансамбль»; музично-теоретичного циклу – «Сольфеджіо», «Гармонія», «Історія зарубіжної музики», «Історія української музики».

Основною формою роботи викладача зі студентами, є практичне заняття з оркестрантом (ансамблем, оркестровою групою), на якому формуються навички виконання оркестрових партій, розвивається естетичне світосприйняття та художній смак студента. Гра в оркестрі, як

вища форма ансамблевого виконавства, узагальнює увесь комплекс знань, які студент отримує при вивченні циклу музично-теоретичних та музично-практичних дисциплін, сприяє росту виконавської майстерності майбутнього музиканта, виховує почуття відповідальності за колективну творчу справу, формує особистість молодого музиканта.

3. Програма навчальної дисципліни

Завданням дисципліни «Оркестровий клас» є вивчення оркестром творів з репертуарного плану семестру. Формування навичок колективної гри за диригентським жестом. Відпрацювання навичок ансамблевого вступу і закінчення гри. Формування вміння чути в оркестровому звучанні окремі функції фактури, вирізняти тембри оркестрових інструментів.

Модуль 1.

Специфіка оркестрово-ансамблевої діяльності

Тема 1. Розподіл виконавців по оркестровим партіям.

Тема 2. Проведення оркестрово-ансамблевої підготовки.

Тема 3. Ознайомлення музикантів зі змістом предмету та концертним репертуаром, який буде вивчатись.

Тема 4. Читання з листа оркестрових партій нових творів.

Тема 5. Перевірка нотного тексту в партіях, уточнення виконавських штрихів.

Модуль 2.

Форми організації оркестрової діяльності

Тема 6. Робота над технікою звуковидобування та звуковедення, робота над аплікатурою.

Тема 7. Репетиційна робота з оркестровими групами та повним складом оркестру.

Тема 8. Вдосконалення ритмічного та динамічного ансамблю; відпрацювання агогічних відхилень.

Тема 9. Загальнооркестрові репетиції. Робота над технічною та темповою сторонами виконання.

Тема 10. Робота над художньою виразністю звучання музичних творів.

Модуль 3.

Методи та прийоми оркестрово-ансамблевого виконання

Тема 11. Робота над ансамблевою злагодженістю в оркестрових групах – динамічний, ритмічний, штриховий ансамбль.

Тема 12. Особливості оркестрового виконання при супроводі солістів-інструменталістів та вокалістів.

Тема 13. Поєднання сприйняття та аналізу засобів музичної виразності ансамблю з корегуванням звучання окремих інструментів, груп або всього оркестру.

Тема 14. Бас, як фундамент оркестрового звучання, значення басових голосів у практиці оркестрового виконавства.

Тема 15. Оркестрова поліфонія та її значення у збагаченні палітри ансамблевого звучання.

Модуль 4.

Підготовка до виступу

Тема 16. Підголоски та їх роль, як елементів багатоголосного оркестрового звучання.

Тема 17. Співвідношення тембрів, регістрів та динаміки у загальнооркестровому звучанні.

Тема 18. Оркестрово-ансамблева (технічна) підготовка до виступу.

Тема 19. Групова підготовка до виступу.

Тема 20. Підготовка творів концертного репертуару до виступу на Державному іспиті.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	денна форма										
	усього	у тому числі									
		л	п	лаб	інд	с.р.					
1	2	3	4	5	6	7					
Модуль 1											
Тема 1	16		8			10					
Тема 2	18		8			10					
Тема 3	18		8			10					
Тема 4	18		8			10					
Тема 5	18		8			10					
Разом за модулем 1	90		40			50					
Модуль 2											
Тема 6	16		8			10					
Тема 7	18		8			10					
Тема 8	18		8			10					
Тема 9	18		8			10					
Тема 10	18		8			10					
Разом за модулем 2	90		40			50					
Модуль 3											
Тема 11	20		8			12					
Тема 12	20		8			12					
Тема 13	20		8			12					
Тема 14	20		8			12					
Тема 15	20		8			12					
Разом за модулем 3	100		40			60					
Модуль 4											
Тема 16	14		6			8					
Тема 17	14		6			8					
Тема 18	16		6			10					
Тема 19	18		8			10					
Тема 20	18		8			10					
Разом за модулем 4	80		34			46					
Всього	360		154			206					

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми
1.	Розподіл виконавців по оркестровим партіям.
2.	Проведення оркестрово-ансамблевої підготовки.
3.	Ознайомлення музикантів зі змістом предмету та концертним репертуаром, який буде вивчатись.
4.	Читання з листа оркестрових партій нових творів.
5.	Перевірка нотного тексту в партіях, уточнення виконавських штрихів.
6.	Перевірка нотного тексту в партіях, уточнення виконавських штрихів.
7.	Репетиційна робота з оркестровими групами та повним складом оркестру.
8.	Вдосконалення ритмічного та динамічного ансамблю; відпрацювання агогічних відхилень.
9.	Загальнооркестрові репетиції. Робота над технічною та темповою сторонами виконання.
10.	Робота над художньою виразністю звучання музичних творів.
11.	Робота над ансамблевою злагодженістю в оркестрових групах – динамічний, ритмічний, штриховий ансамбль.
12.	Особливості оркестрового виконання при супроводі солістів-інструменталістів та вокалістів.
13.	Поєднання сприйняття та аналізу засобів музичної виразності ансамблю з корегуванням звучання окремих інструментів, груп або всього оркестру.
14.	Бас, як фундамент оркестрового звучання, значення басових голосів у практиці оркестрового виконавства.
15.	Оркестрова поліфонія та її значення у збагаченні палітри ансамблевого звучання.
16.	Підголоски та їх роль, як елементів багатоголосного оркестрового звучання.
17.	Співвідношення тембрів, регістрів та динаміки у загальнооркестровому звучанні.
18.	Оркестрово-ансамблева (технічна) підготовка до виступу.
19.	Групова підготовка до виступу
20.	Підготовка творів концертного репертуару до виступу на Державному іспиті.

6. Методи навчання

На заняттях з навчальної дисципліни «Оркестровий клас» застосовуються загальні педагогічні та спеціальні методи навчання:

метод розв'язання різних за ступенем складності навчальних завдань (дозволяє формувати у студентів систему практичних умінь і навичок, активізує навчальну діяльність студентів);

метод ілюстрування (застосування викладачем елементів показу правильного звукоутворення та звуковедення);

метод звукового регулювання (дозволяє студентам співвідносити звучання власного інструменту у ансамблевому виконанні;

метод педагогічного аналізу (формує педагогічне мислення студентів у конкретних педагогічних та виконавських ситуаціях засобом аналізу власних дій, розвиває аналітичний, вокальний слух студента);

метод ескізної роботи над твором (дозволяє розширити навчальний вокальний репертуар студента з метою його застосування у подальшій викладацькій та музично-виконавській діяльності).

7. Форми і методи контролю

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Методичне забезпечення

- 1) робоча навчальна програма;
- 2) збірки оркестрових творів, хрестоматії;
- 3) навчально-методична література.

9. Рекомендована література

Базова

1. Готлиб О. Основи ансамблевої техніки/ Готлиб О. – М.: Музика, 1971.

2. Ільченко О. Формування практичних навиків та вмінь в оркестровому класі музично-педагогічного факультету педінституту/ Ільченко О. – К.: Радянська школа, 1978.
3. Малько М. Основы техники дирижирования. – Л.-М.: Музыка, 1965.
4. Мусин І. Техника дирижирования. –Л.: Музыка, 1965.
10. Єржемський Г. Психологія дирижирования. – М.: Музыка, 1988.
11. Казачков С. Дирижерский аппарат и его постановка. – М.: Москва, 1968.
12. Кан Е. Элементы дирижирования. – Л.: Музыка, 1980.
13. Каннерштейн М. Вопросы дирижирования. – М.: Музыка, 1972.
14. Колесса М. Основы техніки диригування. – К.: Музична Україна, 1973.
15. Пазовський А. Записки диригента/ Пазовський А. – М.: Советский композитор, 1968.

Допоміжна

1. Вопросы совершенствования преподавания игры на оркестровых инструментах: Сб. статей. – М., 1978.
2. Муха А.І. Симфонічний оркестр і його інструменти. – К.: Музична Україна, 1967.
3. Усов Ю. История зарубежного исполнительства на духовых инструментах. — М.: Музыка, 1989